

УДК 617.735-06:616.379-008.64-085

О. П. Кучук
Я. І. Пенішкевич
О. А. Соловійова
Н. В. Люттик

Буковинський державний медичний
 університет, м. Чернівці
 Міська поліклініка №1, м. Чернівці
 Міська поліклініка №2, м. Чернівці

ДИНАМІКА ФОТОСТРЕС-ТЕСТУ ПРИ ЛІКУВАННІ НЕПРОЛІФЕРАТИВНОЇ ДІАБЕТИЧНОЇ РЕТИНОПАТІЇ ШЛЯХОМ ТРАДИЦІЙНОЇ МЕДИКАМЕНТОЗНОЇ ТЕРАПІЇ ТА В КОМБІНАЦІЇ З ВИКОРИСТАННЯМ ПРЕПАРАТУ НОРМОВЕН

Ключові слова: непроліферативна
 діабетична ретинопатія, цукровий
 діабет, лікування.

Резюме. Вивчено зміни показників фотострес-тесту в процесі базисного (традиційного) консервативного лікування та комплексного лікування з використанням препарату нормовен у хворих на непроліферативну діабетичну ретинопатію. Виявлено ефективніше відновлення функціонального стану макулярної зони сітківки при використанні препарату Нормовен в комплексному консервативному ліванні непроліферативної діабетичної ретинопатії порівняно з базисним.

Вступ

Сьогодні в усіх країнах світу, показники захворюваності на цукровий діабет (ЦД) щорічно зростають. За прогнозами ВООЗ в 2030 році в Україні буде 1642000 хворих на ЦД [6]. Діабетична ретинопатія (ДР) є одним з найбільш раних та поширених ускладнень ЦД [4]. Лікування та профілактика ДР має велике медико-соціальне значення в багатьох країнах світу [1]. Сліпота хворих на ЦД трапляється у 25 разів частіше, ніж у загальній популяції. ДР є третьою за частотою причиною зниження зору в осіб, старших 65 років (після вікової макулодистрофії та глаукоми). Інвалідність за станом органа зору спостерігається більше, ніж у 10% хворих на ЦД. Відомо, що ураження сітчастої оболонки ока розвивається практично у всіх осіб, що хворіють на ЦД, і залежить від тривалості та тяжкості його перебігу [9].

При ДР внаслідок гіперглікемії виникають глибокі зміни окисного внутрішньоклітинного метаболізму, в першу чергу ендотелію кровонесних капілярів сітківки: виникає мікроангіопатія, що характеризується розвитком мікроаневризм, суттєвим збільшенням проникності стінки мікросудин та їх мікрооклюзією [8]. Як наслідок, виникають набряки, мікрокрововиливи та внутрішньосудинна оклюзія, що значно погіршує перфузію сітківки та поглиблює її гіпоксію. Оклюзія вражає переважно периферичні відділи сітківки, а набряк частіше виникає в її центральній частині. Далі під впливом цитокінів розвивається проліферація ендотелію з розростанням новоутворених судин, виникають ретинальні крововиливи, гемофтальм, які часто рецидивують, проліферація

гіаліальних клітин сітківки, що призводить до її відшарування.

Корекція цих патогенетичних ланцюгів повинна займати центральне місце в лікуванні та профілактиці ДР [5]. Збереження зорових функцій у хворих на ЦД залежить значною мірою від раннього виявлення й лікування на доклінічній і ранній клінічній стадіях розвитку ДР. Сучасне лікування ДР має бути патогенетично орієнтованим і направленим на зниження або нормалізацію рівня глюкози крові, усунення або зменшення ішемії й гіпоксії ока, особливо сітківки й зорового нерва, корекцію порушеного метаболізму, використання ретино- та нейропротекторів і доповнення терапії антиоксидантами, а також лікування супутніх захворювань (як системних, так і очних), які несприятливо впливають на перебіг ретинопатії [7].

Незважаючи на великий арсенал фармакологічних засобів, широке застосування лазерів і вітреоретинальної хірургії на сучасному етапі розвитку офтальмології, належне й адекватне лікування ДР вимагає пошуку нових препаратів та розробки концепцій патогенетичної терапії.

Флавоноїди відносять до нетоксичних поліфенольних з'єднань, що здатні обривати ланцюгові вільнорадикальні реакції, моделювати цитокіновий потенціал тощо [3]. Лікарський препарат Нормовен є флавоноїдом, що має венотонічну, ангіопротекторну дію, підвищує венозний тонус, зменшує вено- та лімфостаз, поліпшує мікроциркуляцію, зменшує проникність капілярів і підвищує їх резистентність. Препарат зменшує взаємодію лейкоцитів та ендотелію, адгезію лейкоцитів

у посткапілярних венулах, що знижує пошкоджувальну дію медіаторів запалення.

Мета дослідження

Обґрунтувати доцільність застосування препарату Нормовен в комплексному лікуванні хворих на ДР.

Матеріал і методи

Обстежено 40 хворих на ЦД 2-го типу з непроліферативною ДР без макулярного набряку, які проходили лікування в Чернівецькій обласній клінічній лікарні та міських поліклініках.

Серед хворих було 17 чоловіків та 23 жінки, вік яких становив від 38 до 79 років. Усі пацієнти розподілені на дві групи:

I гр. (15 осіб) - пацієнти, які отримували базисну (традиційну консервативну) терапію; вона включала гіпоглікемізувальні засоби, вітаміни А, Е, В1, В6, В12;

II гр. (25 осіб) - пацієнти, які на фоні базисного лікування отримували Нормовен рег ос по 1 таб. (500 мг) щодня 2 рази на добу впродовж 30 днів. Обидві групи були співставлені за стадією ДР, вихідним рівнем гостроти зору, віком і статтю.

Функціональний стан макулярної ділянки сітківки до та після лікування перевіряли за допомогою модифікації фотострес-тесту за методом Іваницької О.В. [2].

Статистичну вірогідність оцінювали за допомогою критерію Стьюдента.

Обговорення результатів дослідження

При оцінці клінічного стану сітківки хворих до та після проведеного лікування (табл.) виявлено, що в осіб I групи до розпочатого традиційного лікування дані фотострес-тесту становили $(75,41 \pm 9,05)$ с.

Таблиця

Вплив препарату Нормовен на функціональний стан макулярної зони сітківки при лікуванні непроліферативної діабетичної ретинопатії в динаміці (M±m)

Група, що досліджувалась	Період дослідження	Показник фотострес-тесту, с
I група (n=15)	До лікування	$75,41 \pm 9,05$
	Після лікування	$71,17 \pm 8,79$
	p	$p < 0,001$
II група (n=25)	До лікування	$75,34 \pm 8,97$
	Після лікування	$67,46 \pm 7,60$
	p	$p < 0,001; p_1 < 0,05$

Примітка. p – вірогідність порівняно з хворими до лікування; p_1 – вірогідність порівняно з хворими після базисного лікування; n – число спостережень

Після базисного лікування дані фотострес-тесту достеменно зменшилися на 5,6% і становили $(71,17 \pm 8,79)$ с ($p < 0,001$), що свідчить про покращання функціонального стану макулярної ділянки сітківки.

До проведення лікування ДР у пацієнтів II групи дані фотострес-тесту становили $(75,34 \pm 8,97)$ с, а світлова чутливість була в межах $(74,84 \pm 6,25)$ с.

Після проведення комплексного лікування ДР з використанням препарату Нормовен дані фотострес-тесту достеменно знизилися на 10,5% і становили $(67,46 \pm 7,60)$ с ($p < 0,001$). Отже, відновлення функціональних можливостей макулярної зони після закінчення комплексного лікування з препаратом Нормовен покращилося порівняно з I групою хворих (традиційне лікування) на 6,2% ($p_1 < 0,05$).

Для кінцевого результату оцінки ефективності застосування препарату Нормовен в комплексному лікуванні ДР необхідне подальше обстеження хворих та проведення вивчення функції периферійних відділів сітківки, проведення біохімічних та електрофізіологічних досліджень.

Висновки

1. Відновлення функціонального стану центральних відділів сітківки хворих на непроліферативну діабетичну ретинопатію відбувається краще при застосуванні препарату Нормовен у комплексному лікуванні.

2. Лікування хворих на непроліферативну діабетичну ретинопатію з додатковим призначенням препарату Нормовен є більш ефективним щодо покращання функції макули, ніж базисне (традиційне) лікування.

Перспективи подальших досліджень

Доцільним є подальше вивчення впливу препаратів флавоноїдів на функціональний стан очей хворих на ДР з метою розробки ефективних методів лікування для запобігання подальшому прогресуванню цієї патології та покращанню якості життя хворих.

Література. 1. *Діабетична ретинопатія* / [Ляшук П.М., Голубовська Н.М., Карлійчук М.А. та ін.]; за ред. П.М. Ляшука. - Чернівці: Медуніверситет, 2007. - 128 с. 2. *Іваницька Е.В.* Повышение возможности диагностики функционального состояния макулярной области сетчатки с помощью модификации фотостресс-теста ретинопатією / Е.В. Іваницька // Офтальмол. ж. - 2002. - №5. - С. 13-16. 3. *Іванова Н.В.* Клиническая эффективность применения липофлавона у больных диабетической ретинопатією / Н.В. Іванова, Н.А. Ярошева // Офтальмол. ж. - 2008. - № 6. - С. 43-49. 4. *Кудинова-Савченко Н.А.* Клиническая эффективность и целесообразность антиоксидантно-метаболической терапии непролиферативной диабетической ретинопатією у больных сахарным диабетом второго типа / Кудинова-Савченко, Н.А. Веснина, О.О. Денисова // Офтальмол. ж. - 2010. - № 1. - С. 47-50. 5. *Липатов Д.В.* Новые данные по консервативному лечению и профилактике диабетической

ретинопатии при диабете 2 типа / Д.В. Липатов // Офтальмология. - 2009. - Т. 6, №3. - С. 50-54. 6. Науменко В.А. Эффективность и структура методов лечения диабетической ретинопатии при обращении за стационарной офтальмологической помощью / В.А. Науменко // Офтальмол. ж. - 2010. - № 1. - С.44-47. 7. Олейник Т.В. Возможность стабилизации прогрессирования и предупреждения развития неproлиферативной диабетической ретинопатии у пациентов с сахарным диабетом II типа / Т.В. Олейник // Офтальмол. ж. - 2009. - № 3. - С.36-40. 8. Петруня А.М. Коррекция метаболических нарушений у больных неproлиферативной диабетической ретинопатией / А.М. Петруня, А.В. Спектор // Офтальмол. ж. - 2008. - № 4. - С.33-36. 9. Характер поражения органа зрения у больных сахарным диабетом в Украине по данным обрацаемости в институт глазных болезней и тканевой терапии им. В.П. Филатова АМН Украины / Н.В. Пасечникова, С.К. Дмитриев, В.А. Науменко [и др.] // Офтальмол. ж. - 2008. - № 1. - С.47-50.

ДИНАМИКА ФОТОСТРЕСС-ТЕСТА ПРИ ЛЕЧЕНИИ НЕПРОЛИФЕРАТИВНОЙ ДИАБЕТИЧЕСКОЙ РЕТИНОПАТИИ ПУТЕМ ТРАДИЦИОННОЙ МЕДИКАМЕНТОЗНОЙ ТЕРАПИИ И В КОМБИНАЦИИ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ПРЕПАРАТА НОРМОВЕН

*О. П. Кучук, Я. И. Пенішкевич,
О. А. Соловьева, Н. В. Лютик*

Резюме. Изучены изменения показателей фотостресс-теста в процессе базисного (традиционного) консервативного лечения и комплексного лечения с использованием препарата Нормовен у больных с неproлиферативной диабетической ретинопатией. Выявлено более эффективное восстановление функционального состояния макулярной области

сетчатки при использовании препарата Нормовен в комплексном консервативном лечении неproлиферативной диабетической ретинопатии в сравнении с базисным.

Ключевые слова: неproлиферативная диабетическая ретинопатия, сахарный диабет, лечение.

DYNAMICS OF PHOTOSTRESS-TEST WHILE TREATING NONPROLIFERATIVE DIABETIC RETINOPATHY BY TRADITIONAL MEDICATION THERAPY AND IN COMBINATION WITH THE USE OF "NORMOVEN" PREPARATION

*O. P. Kuchuk, Ya. I. Penishkevych,
O. A. Solovyova, N. V. Lyutyk*

Abstract. The changes of indices of photostress-test have been studied in the process of the basic (traditional) conservative treatment and multimodality treatment with the use of "Normoven" preparation in patients with nonproliferative diabetic retinopathy. The authors have revealed a more effective recovery of the retinal functional condition in macular region while using "Normoven" preparation in the course of multimodality conservative treatment of nonproliferative diabetic retinopathy in comparison with the basic one.

Key words: nonproliferative diabetic retinopathy, diabetes mellitus, treatment.

Bukovinian State Medical University (Chernivtsi)

Clin. and experim. pathol. - 2010. - Vol.9, №2 (32). - P.47-49.

Надійшла до редакції 25.05.2010

Рецензент – доц. О. А. Оленович

© О. П. Кучук, Я. И. Пенішкевич, О. А. Соловьева, Н. В. Лютик, 2010